

T.C.

BAYBURT ÜNİVERSİTESİ

T.R. BAYBURT UNIVERSITY

UYGULAMALI BİLİMLER FAKÜLTESİ

BİTİRME PROJESİ

DİJİTAL ŞİDDET

TC.

BAYBURT ÜNİVERSİTESİ

UYGULAMALI BİLİMLER FAKÜLTESİ

LİSANS TEZİ

DİJİTAL ŞİDDET

TEZ DANIŞMANI

YUSUF ESMER

HAZIRLAYAN

TUNAHAN DOĞAN-170802019

MAYIS,2021

ÖNSÖZ

Tez danışmanım Doç. Dr. Yusuf Esmer'e emek ve desteklerinden dolayı sonsuz minnetimi teşekkürlerimi sunarım ve çalıştığı kurumun internet sitelerinin güvenlik açısından sorumlu Halil Teyfik Dolmacı arkadaşıma destek ve katkılarından dolayı teşekkürü borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

.....	i
ÖNSÖZ	ii
İÇİNDEKİLER	iii
TABLolar LİSTESİ	v
KISALTMALAR LİSTESİ.....	vi
KVKK: Kişisel Verileri Koruma Kurulu	vi
ÖZET.....	vii
ABSTRACT	viii
1.GİRİŞ	1
2.ŞİDDET.....	2
2.1 KADINA YÖNELİK ŞİDDET	4
2.2 ÇOCUGA YÖNELİK ŞİDDET	5
2.3 YAŞLIYA YÖNELİK ŞİDDET	6
2.4 ENGELLİYE YÖNELİK ŞİDDET.....	7
2.5 AKRANLAR ARASI ŞİDDET	8
2.6 KARDEŞLER ARASI ŞİDDET	9
2.7 FLÖRT ŞİDDETİ.....	10
3.DİJİTAL ŞİDDET.....	11
3.1 CİNSEL İÇERİKLİ MESAJLAMANIN İFŞASI (SEXTİNG)	13
3.2 ISRARLI TAKİPÇİLİK.....	13
3.3 İntikam Pornografisi (Revenge Porn).....	14
3.4 Etek Altı Görüntü Kaydı (Upskirting)	15
3.5 Geleneksel Davranmayan Kadının Aşağılanması	15

3.6 Kurban Suçlama (Victim-Blaming)	16
4. DİJİTAL ŞİDDET TOPLUMA ETKİSİ	16
4.1 DİJİTAL ŞİDDETİN KADINLAR ÜZERİNDE ETKİSİ	17
4.2 DİJİTAL ŞİDDETİN ERKEKLER ÜZERİNDE ETKİSİ	20
4.3 DİJİTAL ŞİDDETİN ÇOCUKLAR ÜZERİNDE ETKİSİ	21
4.4 DİJİTAL ŞİDDETİN YAŞLILAR ÜZERİNDE ETKİSİ	22
5.DİJİTAL ŞİDDET NEDENLERİ	22
6.DİJİTAL ŞİDDETİN HUKUKİ YAPTIRIMLARI	23
7.SONUÇ VE ÖNERİLER	25
8.EKLER	26
9.KAYNAKÇA	28

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1 Israrlı takip olgusunun ayrı bir suç olarak kabul edildiği ülkelerde genel durum 27

KISALTMALAR LİSTESİ

KVKK: Kişisel Verileri Koruma Kurulu

KADES: Kadın Acil Destek İhbar Sistemi

TBMM: Türkiye Büyük Millet Meclisi

EGM: Emniyet Genel Müdürlüğü

ÖZET

Bu çalışmanın temel amacı, kurulan dijital şiddetin sebebini anlamak öncülerini hakkında bilgi sahibi olmaktır. Günümüzde şiddetin her türlü ile her yaştan bireyler karşılaşmaktadır. Karşılaşılan şiddet ile nasıl bir mücadele alacağı konusunda bilgi yetersizliğine gidiliyor. Yaptığımız araştırmalara göre şiddetin hukuki yaptırımlarından ziyade şiddete meyilli kişilerin psikolojik alt yapılarını fizyolojik psikoloji sağlanacağı anlaşılmıştır. Dijital şiddete mağdur kalan ve dijital şiddet suçluları hakkında incelemeler yaptık. Yaptığımız incelemeler sonucu dijital şiddet uygulayanların çoğu içindeki şiddet eylemini sanal korsancılık ile çıkardıklarını temin ettik. Hukuki açıdan ağır yaptırımları olsa da caydırıcılığı olmadığı sonucuna vardık. Suçlunun hukuki yaptırımdan çok psikolojik desteğe sunulmasına ve gerekli eğitim psikologlar tarafından verilmesini önerdim.

Anahtar Kelimeler: Fizyolojik psikoloji, Dijital şiddet, Sanal korsancılık

ABSTRACT

This main purpose is to have knowledge about them. Today, he encounters all kinds of age. It is going towards the knowledge of what kind of a discussion with the one encountered. It has been understood that by being inclined to violence from being exposed to violence against us to play, their infrastructure will be accepted. We made investigations about digital violence and digital violence crimes. Increase the violence of perpetrators of violence by increasing their violence. Although there are legal slow motions, we are here to not be a deterrent. I have suggested your offer by psychologists for the appropriateness of psychological support and the necessary training, rather than the departure of the criminal.

Keywords: Physiological Psychology, Digital violence, Cyber hacking

1.GİRİŞ

Geçmişte iletişim farklı şekilde uygulanmıştır. Çoğu iletişim yönetimimiz duyu organlarımız aracılığıyla olmuştur. İletişim yönetimleri geçmişten günümüze çok farklılık gösterse de iletişimin amacı hala baki kalmıştır. Bilgisayarın ilk üretimi 1945 yılında olmuştur. İnternetin ilk üretimi ise 1950 yılında gerçekleşmiştir. İki icadın bulunması ile sanal bir iletişime adım atılmıştır. Çoğu kez sanal platformlarda değişmiştir. Geçmişten günümüze birçok kez internet iletişimi kurduğumuz uygulamalar değişiklik göstermiştir lakin bunlarında mantıkları hep aynı kalmıştır. Günümüzde ise COVİD-19 nedeniyle internet ve elektronik aletlerin kullanımı hızla bir şekilde arttı ve birlikte olarak elektronik alışveriş siteleri yükselişe geçti. Çoğu kişisel bilgimiz kredi kartımızdan özel bilgilerimize kadar sanal ortama geçti. Bununla birlikte bilişim suçları doğru orantılı olarak artışa geçti. Kişisel Verileri Koruma (KVKK) adı altında denetleyici bir kurum açılmıştır. İnternetin en yanlış kullanım çeşitlerinden biri olan dijital şiddette son zamanların çokça bahsedilen başlık haline geldi. Dijital şiddet, teknoloji aracılığıyla diğer insanları tehdit ederek veya onlara şantaj yaparak zarar vermelerini içeren her türlü bilişim faaliyeti olarak tanımlanabilir ve bu tanımda duygusal veya fiziksel bir şiddettir. Dijital şiddetin en büyük farkı uzaktan ve internetten olmasıdır. Çoğu zaman tanımadığımız anonim hesap olarak nitelendirdiğimiz kişiler tarafından olmasıdır. Ülkemiz başta olmak üzere dünyanın her yerinde bu konuyla ilgili araştırmalar yapılıyor. Kadınların dijital şiddete erkeklerden daha çok maruz kaldığı istatistik araştırmalar sonucu verilmiştir. Dijital şiddetin insanlar üzerinde yarattığı etki ele alındığında bu etkinin kişiler arasında farklılıklar gösterdiği göze çarpmaktadır. Öncelikli olarak dijital şiddetin insanların kişilik özelliklerini şekillendirme noktasında önemli etkiye sahip olduğu söylenebilir. Zira dijital şiddete maruz kalan kişilerin toplum içerisinde zayıf ilişkileri olan depresif, kaygılı, stresli, özgüveni düşük, çekingen kişiliğe sahip oldukları göze çarpmaktadır (Craig, 1998: 124; Olweus, 1995: 197).

Dijital şiddetinde insan psikolojisini etkilediği görülebilir. Kişide korku ve stres görülmektedir. Sosyal yaşantısının etkilediğini ve kişilerle iletişim kurmakta zorluk çektiğini de ön görebiliriz. Kişiler dijital şiddete maruz kaldıklarında zorlu serüven başlıyor. Kişilere verilen eğitimin sadece dört duvar arasında olmayacağını ahlak eğitiminin de sorumsuz ebeveynler tarafından ihmal edilmesi sonucu yaşanan cinsel, duygusal, psikolojik bir şiddettir. Günümüzde elektronik reklama ilgi ve izlenme çok

olduğu için her yerde karşımıza çıkmaktadır. Bu reklamlar kimi zaman karşımıza virüs olarak da gelebiliyor. Birey istemediği bir iletişime maruz bırakılmakta, yüzlerce istenmeyen mail almakta, bilgisayarına virüs bulaştırılmakta, istenmeyen uygunsuz yazılı mesajlar veya cinsel içerikli resim veya mesajların sanal ortamda paylaşılarak bireyin dijital bir alet aracılığıyla tehdit veya şantaj edilmesi söz konusu olmaktadır (Chrisholm, 2006: 81; Ellison ve Akdeniz, 1998: 30-31; Hazelwood ve Koon-Magnin, 2013: 5)

2.ŞİDDET

Şiddet, bireyin başka bireye psikolojik, fiziksel, cinsel olarak uyguladığı bir tutum davranıştır. Şiddet bir bireyin kişisel haklarını yok saymaktır. Şiddet bireyin üzerinde üstünlük kurma eylemidir. Bireyin özgürlük haklarına darbe eden bu eylem genellikle psikolojik sorunu olan kişilerin başvurduğu bir yöntemdir. Günümüzde şiddet olayları artması kişilerin ekonomik, ruhsal, karakter ve psikolojik olarak bir çöküntüde olduğunun kanıtıdır. Şiddet deyince aklımıza ilk gelen şiddet türü fiziksel şiddet temasa bağlı darp olarak görünse de psikolojik şiddet her yerde ve daha fazladır. Bir şirket çalışanı üstü tarafından mobbing uygulanması bir psikolojik şiddet örneğidir ve bu örnek çoğu şirketlerde de görülür. İnsan beyni 4 farklı frekans ile çalışır.Şiddete en meyilli olduğumuz Alfa frekansı(8-13hz) hipnoz ve dalgınlık aşamasıdır. Alfa frekansında insanlar intihar bile edebiliyor düşünme güdüsünü sağlıklı kullanamayabiliyor. İnsanlar anlık verdikleri kararlar hataya gidebiliyor ve sonradan pişman olsalar da anlık sinir kontrolsüzlüğü onlara hataya yönlendiriyor. Her birey kendini sağlıklı bir psikolojiye sahip olduğunu düşünse de çoğu insanın çocukluktan yetişkinlik yaşına kadar yaşadıkları gördükleri onları birer psikolojik kararmanın içerisine sokuyor. Şiddet uygulanan kişiler ise anlık yaşadığı baskı ve temas ile gelecekteki yaşantılara tamamen bir çığ tanesi gibi büyüyen bir iz bırakıyor. Şiddet mağduru insanlar ileriki yaşantılarında yaşadıklarından ötürü sağlıklı kararlar alamamaya başlıyor. Göz neye alırsa insan vücudunda onu garipsemediği gibi çevresinde olaya şahit olan kişilerinde aslında psikolojisi istemsiz bir şekilde etkileniyor. Yaradılış gereği insana 5 duyu organ verilmiştir ve bu organların bir tanesiyle bile çok sağlıklı bir şekilde iletişim kurabilirken zayıf insanların başvurduğu iletişim aracı şiddet oluyor.

Şiddet nedenleri;

- Akademik başarısızlık

- Beceri eksikliği
- Dışlanmışlık
- Yalnızlık hissi
- Alınganlık
- Özgüven eksikliği
- Psikopatolojik sorunlar
- Bireysel farklılıklara karşı toleranssızlık
- Genetik yatkınlık
- Hayal kırıklığına uğrama
- Öfke kontrolsüzlüğü
- Madde ve alkol kullanımı
- Dikkat dağınıklığı
- Hiperaktivite bozukluğu
- Sosyal uyumsuzluk
- Engellemişlik duygusu
- Aile içi iletişim kopukluğu
- Rahat aile tutumları
- Sevgi eksikliği
- İlgi eksikliği
- İhmal
- Engellenme durumu
- Cezalandırma durumu
- Aile içi şiddete maruz kalma
- Fiziksel açıdan istismar
- Cinsel açıdan istismar
- Ruhsal açıdan istismar
- Olumsuz rol modeller
- Düzensiz ve tutarsız aile ortamı
- Suç geçmişi olan akrabalar
- Medyanın olumsuz etkisi
- Şiddet içerikli program

- Şiddet içerikli film
- Şiddet içerikli oyunlar
- Ekonomik sıkıntılar
- Uyuşturucuya kolay ulaşım
- Silaha kolay ulaşım
- Akran baskısı
- Olumsuz arkadaş çevresi

Şiddeti anlatırken şiddete maruz kalan insan gruplarını alt başlıklarda inceleyelim.

2.1 KADINA YÖNELİK ŞİDDET

Kadına yönelik şiddet, şiddetin en çok uygulandığı insan grubudur. Kadınlar dinimiz ve kültürümüzde de çok önemli bir konuma sahip olmasına rağmen şiddete maruz kalıyorlar. Bu şiddetler kimi zaman fiziksel kimi zaman cinsel kimi zaman psikolojik kimi zaman ise ekonomik şiddettir. Kadına şiddet uygulayan kişilerin çoğunluğu ise bireyin yakın çevresindeki tanıdıkları olarak görülmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü'nün verilerine göre dünya çapında kadınların %35 i fiziksel ve cinsel şiddet görmekte ve bunların %30'u partnerleri %7'si ise partneri olmayan kişiler tarafından uygulanmaktadır (Örgütü, 2020)

Şiddete maruz kalan kadınlar bedensel yaralanmalardan sonra ruhsal çöküntülerle baş etmeye başlıyor. Sağlıklı kararlar almaya çalışsa da birey yaşadıklarını unutamıyor ve buda kadınları zor bir durumda bırakıyor.

Ülkemizde geliştirilen kadına şiddeti engellemek ve karşı durmak için KADES uygulaması vardır. Bu uygulama

Kadına yönelik şiddet sebepleri;

Toplumsal nedenleri

- Hızlı sosyal değişimler
- Ekonomik eşitsizlikler
- Toplumsal cinsiyet eşitsizliği
- Eşitsizlikleri körükleyen politikalar
- Yoksulluk

- Zayıf ekonomik güvence ağları
- Yasaların uygulanmasındaki yetersizlikler
- Şiddeti pekiştiren kültürel normlar
- Ateşli silahlara erişimin kolay olması
- Çatışma ortamı/ çatışma sonrası ortamı
- Zayıf kurumsal politikalar
- Mağdurlara yönelik hizmetlerin yetersizliği

Yaşanan bölge

- Yoksulluk
- Yüksek suç işleme oranları
- Yüksek düzeyde ikamet yeri değişiklikleri
- Yüksek işsizlik
- Yerel yasa dışı madde ticareti
- Yerel etkenler

Aile ve ilişkiler

- Yetersiz anne- babalık becerileri
- Evlilikte uyumsuzluk
- Anne- babayla çatışmaların şiddetlenmesi
- Ev halkının sosyo-ekonomik durumunun düşük olması
- Şiddete bulaşmış arkadaşların varlığı

Bireysel düzeyde

- Çocuklukta ihmal ya da istismara maruz kalmak
- Psikolojik/ kişisel bozukluklar
- Alkol/ madde kötüye kullanım
- Şiddete başvurma öyküsü

2.2 ÇOCUĞA YÖNELİK ŞİDDET

Şiddetin en gizlisi ve olgusu en düşük şiddettir. Çocuğa yönelik şiddet çocuğun kişisel gelişimini etkilediği için çocuk istismarı olarak geçer. Çocuk istismarı 0-18 yaş grubunun uğradığı fiziksel veya psikolojik bir şiddet türüdür. Çocuğun şiddetten yaşadığı travma

ileriki yaşlarındaki psikolojik felaketin çığıdır. İnsan yaşadığı olayları çok mutlu olması veya çok üzülməsi ardından çocuk yaşta dahi olsa unutmaz ve bu yaşadığın şey korkunç bir şey ise bu onun gelecek yaşantısını feci bir şekilde etkiler yapacağı hayat akışında kişisel gelişimine kazık çakar. Çocuk yaşadığı şiddeti ifade edemezse bunu dışarı aktaramazsa şiddeti uygulayan devam ettikçe çocukta istemsizce ruhsal çöküntü ve çaresizlikle baş başa kalıyor. Çocukta kalıcı olarak korku ve kaygı kalıyor. Topluma karşı genel bir güvensizlik hissi ile büyümek zorunda kalıyor ve şiddetten hep bahsederken şiddet öyküsü dediğimiz nokta çocuklukken yaşadıkları ile başlıyor. Gördüklerini birey ebeveyn olduğu zaman aynısını kendi çocuğuna uyguluyor. Bu sirkülasyon böyle devam ediyor ve çevremizde en dikkat etmemiz temelimizi en sağlam atmamız gereken konu çocuklardır. Eğer bir çocuğa iyi bir eğitim ve ahlak verildiği zaman bunu bir meşale gibi gelecek nesillere aktarılabilir. Çocuğa tam tersi şiddet, korku verirsek gelecek nesilde böyle devam eder.

Çocuğa yönelik şiddet sebepleri;

- Büyüklere saygısızlık yapması
- Okula gitmemesi
- Şımarması
- Ebeveyninin istediğini yapmama
- Yakınları tarafından şikâyet
- Ders notları
- Başarısızlık
- Kavga etmesi
 - Telefon/Bilgisayar ile çok vakit geçirmesi
- Aile içi şiddet öyküsü

2.3 YAŞLIYA YÖNELİK ŞİDDET

Yaşlılığın vermiş olduğu fiziksel ve bedensel yetersizlikler, sağlık sorunları kişinin temel ihtiyaçlarını sağlıklı karşılamaya dahi yetmezken bireyin yaşadığı şiddet en yakınlarından görülüyor.

Yaşlı bireylerin istenmedik bir duruma maruz kalması evlatları veya bakıcıları genellikle olarak bireyi strese sokan ve tekrarlayan uygunsuz davranışlar yapması bireyin özlük haklarını hiçe saymaktır.

“Yaşlı bireylerin sağlık ve iyilik halini tehdit eden veya zarar veren tek ya da tekrarlayan davranış” veya “belli bir zaman dilimi içerisinde bir yetişkin tarafından yaşlının o kültürde kabul edilmeyen bir davranışa maruz kalması” şeklinde de tanımlanabilmektedir (POLAT*, Yaşlıya Yönelik Şiddet, 2020)

Yaşlıya yönelik şiddet sebepleri;

- Emekli maaşı
- Mal veya geliri
- Yaşlıya bakım sorunu
- Cinsel beklenti
- Güçsüz görmek
- Aciz görmek
- Küçük düşürmek
- Özgüven eksikliği
- Güç üstünlüğü kurmak
- Ailede şiddet öyküsü olması
- Bakmakla ilgili bilgi ve beceri eksikliği
- Stres ya da sosyal izolasyon yaşama
- Yaşlı bireyle ortak yerde yaşamanın ya da bireye bakmanın getirdiği ekonomik yük

2.4 ENGELLİYE YÖNELİK ŞİDDET

Engelliğin getirmiş olduğu fiziksel veya ruhsal kısıtlamalar şiddete maruz kaldıklarında tepki vermelerini kısıtlıyor. Engelliye yönelik şiddet son dönemlerde çokça göz önüne de gelmektedir.

Engelli şiddeti son yıllarda engellilere yönelik eylemler içinde en çok dikkati çeken grubu oluşturmaktadır. Engelliliğin getirdiği kısıtlama kişilerin şiddete maruz kaldıklarında tepki vermelerini de kısıtlamaktadır. Temelde problem bir veya daha çok önemli yaşam faaliyetini sınırlayan bir fiziksel veya zihinsel yetersizliği olan bir kimsenin tepki vermekte kısıtlı kalmasıdır. Ayrıca bakımın daha çok ön planda olduğu bu grupta bakıcı

şiddeti ön plana çıkmaktadır. Şiddetin yaşandığı olgularda engellilerin birçok kategorisinde bildirimde bulunmak da önemli bir problem olarak ortaya çıkmaktadır.

Görme engelli birinin yaşadığı şiddette kim sorusuna cevap verebilmesinde ya da iletişim kurmada kısıtlılık yaşayan birisinin yetkililere bilgi verebilmesi problem olabilmektedir. (POLAT*, Engelliye Yönelik Şiddet, 2020)

Engelliye yönelik şiddet sebepleri;

- Kişisel temizliğini yapamama
- Hor görme
- Eksik görme
- Tuvalet gereksinimini görememe
- Cinsel beklenti
- Engelli maaşı
- Engelinin durumuna göre laf atması veya bağırması
- Sosyal izole olma
- Düşük iletişim becerilerine sahip olmaları ve psikolojik sorunları olmaları
- Alkol bağımlılığı
- Fiziksel ya da psikolojik bir rahatsızlık
- Olumsuz arkadaş grubu

2.5 AKRANLAR ARASI ŞİDDET

Akranlar arası şiddet türleri genellikle 0-18 yaş grubunun çocuk kitle dediğimiz yaşadığı bir şiddet türüdür. Çocukları birazda rekabet içinde yetiştirirken ebeveynler oluyor. Şiddetin tanımında da bahsettiğimiz gibi insan çocuk yaşta yaşadığı en küçük olayı beyinde çığ gibi büyütebilirken çocukları genellikle kıyaslama ile yetiştiren aileler akranlar arası şiddetin vazgeçilmez sebepleri oluyor. Aslında şiddet kavramının en kritik yaş grupları olan bu yaş grubu genellikle aşağılama, alay etme, itme vurma, yok saymak gibi şiddet türleridir. Kişi bu yaşta yaşadığı rekabet ve kıyaslama şemsiyesinin altından birbirlerini yapılabilecek en kötü gelecek zeminini hazırlıyor. Bu yaşta yaşadıkları o kişileri sosyal fobi bir hale getiriyor. Genellik ile bu yaşlarda yaşanan içine kapanma, utanma bireyi ergen yaşlarının da çok kötü bir şekilde etkileyebiliyor.

Akranları arası şiddetin sebepleri;

- Kıyaslama
- Rakip tutma
- Oyuncak veya materyal paylaşamama
- Alay etme
- Küçük düşürme
- Hor görme
- İstenmeme
- Bir tutulma
- Derslerde başarısızlık
- Özgüven eksikliği
- Sosyal uyumsuzluk
- Ekonomik uyumsuzluk
- Beceri eksikliği
- Yalnızlık hissi
- Engellenmişlik hissi

2.6 KARDEŞLER ARASI ŞİDDET

Şiddet türleri arası en sık görülen ve araştırması en az olan şiddet türüdür. Kardeşler arası şiddet aileler tarafından çoğu zaman normal olarak kabul edilse de büyüğün küçüğe erkeğin kıza uyguladığı psikolojik ve fiziksel şiddettir. Genellikle bu şiddet türünün sebebi kıskanma, kıyaslama, hor görme gibi başlıca nedenler yatar. Kardeşler birbirlerinin hayatına cinsiyet kimliğine karakterine saygı duymama gibi davranışlar göstererek birbirlerine şiddet uygularlar.

Ebeveynlerin yeterince denetleyememesi durumunda veya kardeşler arası bir haksızlık olması durumunda birbirlerine daha da çok hırslanabiliyorlar.

Kardeşler arası şiddet sebepleri;

- Ebeveyn paylaşamama
- Kıskanma
- Hor görme
- Mal veya mülk
- Oyuncak veya materyal paylaşamama

- Görev paylaşamama veya istememe
- Beceri eksikliği
- Kıyaslanma
- Aile içi iletişim kopukluğu
- Aile içi şiddet
- Olumsuz rol model
- Şiddet içerikli oyunlar
- Şiddet içerikli filmler
- Akademik başarısızlık
- Saygı eksikliği
- İlgi eksikliği
- Sevgi eksikliği
- İhmal

Aralarındaki bağı kuvvetlendirmek için ortak oyunlar veya etkinlik yapmaları kardeşler arası şiddetin en aza inmesini sağlıyor. Aralarındaki iletişimi düzgün kurmak birazda başlarında büyüklere düşüyor. Çocukların iletişim kurmaları olgun insanlara nazaran daha zor olduğu için desteklenmesi durumunda aralarındaki bağı daha iyi hale getirebiliyor. Evin içindeki diğer bireylerin birbirleriyle iletişimde bu durumda önemli oluyor çocuklar kendilerine yakın gördükleri kişilerin hareketlerini özeniyor onu taklit ediyor. Bu durum eğer ki evdekilerin kavgası ve iletişim bozukluğu durumunda çocuklara da yansıyor ve evde büyüyen bir iletişim bozukluğu meydana geliyor.

2.7 FLÖRT ŞİDDETİ

Flört şiddeti, kişilerin birbirlerine uyguladıkları fiziksel, psikolojik, cinsel şiddet ya da şiddet türüdür. Bireyler birbirlerini kısıtlama haklarını hiçe sayma ve istedikleri bir olay için dayatma yapması bireylerin arasındaki şiddet eğilimini ortaya çıkartıyor.

Yakın duygusal ilişkilerdeki şiddet, şiddetin en yaygın türünü oluşturmaktadır. Flört şiddetinin ortaya çıkmasında saldırganın bireysel problemleri ve aynı zamanda toplumsal cinsiyet rolleri (ataerkil toplumlar), aile yapıları ve sosyo-kültürel normlar da sorumludur. Şiddetin amacı kadının davranışlarını kontrol etme ve bu şekilde onun üzerinde bir baskı oluşturmaktır (POLAT*, FLÖRT ŞİDDETİ, 2020)

Flört şiddet sebepleri;

- Depresyon
- Kaygı
- Travma sonrası stres bozukluğu
- Uyku bozuklukları
- Yeme bozuklukları
- Madde kullanımı
- Cinsel yolla bulaşan hastalıklar
- İstenmeyen gebelikler
- Somatik ve psikosomatik belirtiler
- Utanç
- Suçluluk
- İntihar
- Öfke patlamaları
- Üzüntü ve benlik saygısının azalması
- Özgüven eksikliği
- Kıskançlık
- Ayrılma
- Dolduruşa gelme

3.DİJİTAL ŞİDDET

Dijital şiddet günümüzde çokça rastladığımız hatta mağduru olduğumuz bir konudur. Dünyayı bir ağ gibi saran iletişim kanallarımız interaktif iletişim araçlarımız çoğu zaman kullanıcılar tarafından kullanım amacı şaşıyor. Gelişmekte olan dünyada kullandığımız objelerin buluşunu ve algoritmasını bulsak ta insanın asla algoritmasını bulamadık. İnsan elindeki nimetleri iyiye kullanmak yerine kötüye kullanımı tercih ediyor. İnsan psikolojisi de buna meyil veriyor insana ne yasaklı ve ne kapalı kutuda gelirse o onu cazip kılar. Bir kapalı kutu düşünsek birde açık kutu bir insan en çok merak ettiği ve bakmak istediği kutu her zaman kapalı kutudur. Bizler verilen şeylerin açık kutu halinde görmeye fazla tahammülümüz yok her şeyi kapalı kutuda görmek istiyoruz. İnternetin kullanım amacı kişiden kişiye göre değişebilirken herkesin internet erişim mantığı aslında aynıdır. Yani bilişim aslında bir boşluktur. Kişi istediği gibi dolduruyor şu an bireylerin sosyal medya

kullanımı gibi kimse sosyal medyada sıkıntılı bir hayat içeren bir fotoğraf atmaz ama herkes tozpembe hayatlarını belki günün çoğu kötü geçse de iyi geçen sadece bir anısını resmedip bırakıyor. Yazdığım yazıların çoğu sübjektif mi yoksa objektif mi?

Dijital şiddette günümüzde sıkça bahsedilen ve dünyamızı saran korona virüste pandemi sürecinde herkesin mağduru olduğu bir konudur. Dijital şiddet hakkında çokça araştırmalar olsa da tamamen önünü kesmek nerdeyse imkânsız. Dijital şiddet sanal platformlardan üzerinden yaşadığımız bir şiddet türüdür tabii fiziksel bir şiddet türü değildir ama fiziksel şiddet türünün de bir adımıdır. Dijital şiddet psikolojik ağırlıklı bir şiddet türüdür. Dijital şiddet genellikle sanal ortamda gerçekleşir. Kişiler birbirlerine uyguladıkları şiddeti yazışmalar ve resimler olarak nitelendirebiliriz. Tabi ki şiddet olarak nitelendirdiğimiz şeyler kimi zaman alışveriş yaptığımız site kimi zaman oynadığımız mobil oyunlar olarak da nitelendirebiliriz. Bir erkeğin bir kadına göre daha rahat bir sosyal medya paylaşımı yapması kadının yaşadığı dijital şiddet mağdurluğu psikolojisidir. Yaşlı bir bireyin torununa bilmediğin yerlere dokunma demesi dijital şiddet mağdur psikolojisidir. TBMM'nin 2006 yılında tamamladığı araştırma komisyonu raporlarında şiddet, “genel anlamıyla huzur karşıtı olup; onu bozan veya tartışmaya açan eylemler bütünü olarak fiziksel veya fiziksel olmayan davranışlar içeren, fiziksel ve ruhsal acı ve zarar veren saldırgan eylem ve tutumlar” şeklinde yer almıştır. Bu bağlamda kanuni bir tanımı bulunmayan dijital şiddet, bizce teknolojinin olanaklarından faydalanmak suretiyle belirli bir kişiye veya gruba yönelik, bu kişi veya kişilerle ilgili bir bilişim sistemine veya bilişim sistemindeki verilere ilişkin ya da bir bilişim sisteminin araç olarak kullanıldığı rahatsız ya da kontrol edici her türlü eylem ve işlemler olarak tanımlanabilir. Dijital şiddet teknolojik araç ve sistemlerin kişisel alana müdahale etmek, kişiyi baskılamak, zorlamak, sınırlamak, korkutmak ve kontrol etmek amaçlı kullanılması ile huzur bozucu davranışlar, özellikle tehdit, şantaj, hakaret, ifşa, iftira ve ısrarlı takip olarak nitelendirilebilecek eylemler; bir kişi ya da bir grubu hedef alan ayrımcı, aşağılayıcı ve şiddet içeren davranışlarda bulunulması; kişinin dijital kişisel alanına hukuka aykırı müdahaleler; kişisel verilerin hukuka aykırı elde edilmesi, kullanılması, saklanması veya paylaşılması; cinsel içerikli teklif ve her türlü iletiler, kişinin rızasının olmadığına işaret eden sözlü, yazılı, fiziksel veya engelleme, silme gibi dijital davranışlarına rağmen alternatif araç ve yollarla eylemlere devam etme ve dijital taciz

davranışlarını grup etkinlikleriyle gerçekleştirme gibi şekillerde ortaya çıkabilir. (Songur, 2020)

3.1 CİNSEL İÇERİKLİ MESAJLAMANIN İFŞASI (SEXTİNG)

Seksting iletişim cihazlarıyla müstehcen içerikli mesajlardır. Seksting bir nevi erotik mesajlaşmadır. İnternetin ilk zamanlarından beri meşhur olan bu tür erotik mesajlaşma siteleri veya uygulamaları şu anda kullanım amacına göre devam etmektedir. Pop-up adı verilen reklamlarla geçmişten günümüze karşımıza çıkar. Kimi zaman amaca hizmet ederken kimi zamanda bilgisayara keylogger işlemi konularak bütün kişisel bilgileriniz alınmaktaydı. Kişi isteği doğrultusunda seksting karşılıklı olarak görüntülü konuşmada veya kişinin kendini fotoğraf çekip karşı tarafa atması ile başlıyor. Karşıdaki kişi eğer görüntü hikâye modunda süreli geldiği ise ekran görüntüsü alıp galerisinde tutuyor eğer tam tersi direk atıyorsa zaten otomatikten galerisine düşüyor. Karşıdaki kişi ayrılık veya kavga durumunda bunları açık bir ortama sunuyor. Sunulan bu görüntülere ifşa açığa çıkarma deniliyor. Bu süreçte ifşa olan kişi tabi ki hukuki bir açıdan bir üstünlüğü oluyor lakin ne olursa olsun bir bakımdan iş işten geçmiş görüntüler sosyal medyalara düşmüş oluyor. Dijital şiddetin en büyük açıklığı güvendir. İnternet ortamına ve bu ortamdaki kişilere güven sağlayan kişiler her türlü dijital şiddete çok rahatlıkla karşılaşabiliyor. İfşa olan kişi içinden psikolojik bir gerilemeye ister istemez gidiyor çoğu zamanda ebeveynler tarafından da şiddet görerek fiziksel şiddete maruz bırakılıyor. Bu dijital şiddetin en elimizde olan şekillerindendir.

3.2 ISRARLI TAKİPÇİLİK

Israrlı takip kişinin hiçbir türlü istemediği durumda sürekli rahatsız etme zorbalık etme durumudur. Türkçeye göre “taciz” İngilizceye göre “stalking”dir. Israrlı takipçilikte genellikle karşı tarafa yönelik cinsel bir mesaj sarkıntılıdır. Kişi düz bir yolda yürürken bile uğrayabileceği bir durumdur. Son zamanlarda da sıkça görülen ısrarlı takipçilik kişinin genellikle alkollü veya uyuşturucu içmesiyle karşı tarafı rahatsız etme eğiliminde bulunuyor. Kimi zaman ise arkadaş ortamının vermiş olduğu cesaret ile rahatsız ediyor. Israrlı takipçiliğe uğrayan kişi çok zor durumda kalıyor. Kimi zaman ölümle bile tehdit edilebiliyorlar. Kimsenin uğramak istemediği bu durum ağırlık olarak psikolojik bir şiddettir. Uğrayan kişi topluma rahatlıkla çıkamıyor evinden dışarı adım atarken

istemsizce karşılaşmaktan korkuyor. Aslında tamamen paranoyak oluyor sürekli takip ettiğini her an bir şey yapabileceğini düşünerek hayatı tamamen zehir oluyor.

İngiliz Adalet Bakanlığının savcılar için hazırladığı uygulama talimatında

- a. Mağdurun faille karşılaşmamak için işyerine giderken sürekli olarak kullandığı güzergahı değiştirmesi veya çalışma saatlerini değiştirmesi,
- b. Mağdurun faille karşılaşmamak için, çocuklarını okuldan kendisinin almayarak, çocukların aile fertleri, akrabaları veya arkadaşları tarafından alınmasını sağlaması,
- c. Mağdurun evinde, ilave güvenlik önlemleri almak zorunda kalması,
- d. Mağdurun evini değiştirmesi veya taşınması,
- e. Mağdurun bedensel veya ruhsal sağlığının bozulması,
- f. Mağdurun iş yerindeki veriminin düşmesi,
- g. Mağdurun sosyal alışkanlıklarını veya sosyal faaliyetlerini değiştirmesi

Ya da askıya alması hallerinde, mağdurun günlük faaliyetlerinin, failin eylemleri sebebiyle esaslı bir biçimde etkilendiğinin ve mağdurun günlük faaliyetlerini yerine getirmede ciddi bir güçlük çektiğinin, kabul edilmesi gerektiği belirtilmektedir.(DOĞAN, 2018)

Israrlı takibi genellikle erkek profil olarak görünse de fail olarak erkekte kadında bu şiddeti hemcinslerine veya karşı cinslerine uyguluyorlar. Kadın bir ısrarlı takipçi failine örnek verecek olursak “2017 yılında Vatan Şaşmazı ısrarlı takipçilik ve en sonunda cinayete kadar ilerleyen Filiz Aker” örneğidir. Kişiler çoğu zaman bu stratejiği kullanır ya birlikte olma ya da birlikte ölme arzusu. Kişilerin alt psikolojisinde yatan ulaşılmaz hedef veya peşinden koşma arzusu onları tamamen kör etmeye yetiyor. Kişi reddedilme duygusuna alışlagelmiş bir hal alıyor bunu biliyor ama hala karşısındaki kişinin onu flörtü veya yakını olarak görüyor.

3.3 İntikam Pornografisi (Revenge Porn)

İntikam pornosu bireyin isteği veya istemediği doğrultusunda dağıtımıdır. Görüntüler bireyin rızası olmadan da dağıtılabilir lakin dağıtanın eline görüntüler birey sayesinde

geçer. İkili arası geçen ilişkisel bozukluklar, kavgalar sonucu bir intikam arzusu ile görüntü veya video dağıtımına intikam pornografisi denir. Kişi bu görüntüleri ilişkiye zorlamak, beraberliğe zorlamak veya ayrılmak içinde veri tabanında tutabiliyor. Mağdur olan kişiyi aşağılamak ve küçük düşürmek için yapıyor. Kanunda da yeri tamamen cinsel istismar ve psikolojik tacizdir.

3.4 Etek Altı Görüntü Kaydı (Upskirting)

Etek altı görüntü kaydı bireyin toplumsal bir alanda haberi ve rızası olmadan çekilen görüntülerdir. Bu görüntüler çoğu zaman diğerleri gibi şantaj veya korkutmak amaçlı çekilmese de sanal korsancılıkla internette paylaşıyorlar. Birey tamamen olaydan habersiz bir şekilde de gerçekleşebiliyor bu durum. Genellikle kıyafete tabi tutulsa da başlık aslında kıyafetle hiçbir alakası olmayan bi sapıklık çeşididir. Bu olayın en basit düzeneği telefonlar olsa da kişiler ayakkabı uçlarına dahi kamera koyarak kıyafet olgusunu da kırmaktadır. Kişi normal kıyafetiyle bile deniz kenarındaki rüzgâr ile anlık görüntü alabiliyor ve paylaşabiliyorlar. Mağdurun yapabilecek hiçbir şeyi olmaması durumudur. Dünya gündeminde de sıkça bahsedilen taciz olayları ülkemizde de popüler gündemde. Elbette görüntüleri internet platformunda gören mağdurun psikolojik akıbeti derin bir sarsılma yaşıyor. Elinde olmadan ifşalanmış ve küçük düşürülmüş hisseden mağdur toplum içine çıkmaktan çekinir hale geliyor. İnsanlarında maalesef bu tür ifşalar canlarından bile edebiliyor.

3.5 Geleneksel Davranmayan Kadının Aşağılanması

Kadınların geleneklere, din kanunlarına veya genele uygun kabul edilmeyen davranışlarının suçlu, aşağı ve öteki hissettirme veya hissettirmeye çalışma eylemleri olarak tanımlanıyor. (Müessese, 2019)

Kadınlar davranış veya giyim olarak diğer hemcinslerinden farklı olması onları kabul görmeyen ve alışlagelmişin dışında bir şeyi görmek istemeyen bireylerin geleneksellik veya dinsellik adı altında işlenen bir tür psikolojik şiddettir. Bireyler herkesin hayatında bir söz sahibi olduğunu düşünse de aslında mağduru tamamen yıpratıyor kötü hissettiriyordur. Şiddeti gören kişi sadece tanımadığımız kişiler tarafından değil eşi, flörtü veya yakını tarafından görebiliyor.

3.6 Kurban Suçlama (Victim-Blaming)

Mağduru suçlama, saldırının sorumluluğunu failden çok mağdurun üstlendiğini öne süren tutumdur. Mağduru suçlama, bir bireyin şiddeti kışkırtmak için eylemlerle, sözlerle bir şey yaptığı varsayıldığında ortaya çıkar. Kişi suçu kabul etmemek için görgü tanıdığı veya yanındaki kişiye olayı tamamen üstüne yıkmaya çalışmasıdır. Kişi kendini temize çekmek için yaptığı bir stratejik plandır. Olayı bir başkasının üstüne yıkma çabası dijital şiddetin en çok rastlanan reaksiyonudur. Suçlu yaptığı olayları kendini temize çekebilmek için çevresinden bir bireyi seçiyor ve tamamen yükü ona bindiriyor.

4. DİJİTAL ŞİDDET TOPLUMA ETKİSİ

Dijital şiddete uğramış birey en çok korku psikolojisi ile yaşıyor. Birey her an sosyal platformların dışında gerçek hayatta da şiddet uğrayacak korkusu ile yaşamaya çalışıyor. Çoğu zaman derdini anlatacak kişi bulmakta da zorlanıyor. Güven duygusunu yitirmeye başlayan kişi istemsizce paranoyak bir yapıya giriyor. Başına gelen olayların tekrarlanması bireyi içine kapanık biri haline getiriyor. Çözüm aramaktan çekinen veya bilmeyen kişiler içinde tamamen zorlu süreç haline geliyor. Kişinin yaşadığı psikolojik etkiler şöyledir;

- Suçluluk
- Korku
- Güçsüzlük
- Başkasına güvenmekte zorlanma
- Kendine olan saygıyı ve güveni kaybetme
- Kendini önemsiz hissetme
- Utanç
- Sürekli tetikte olma
- Endişeli olma
- Gergin olma
- Yalnızlık ve çaresizlik hissetme
- Sürekli kötü bir şeyler olacakmış duygusunu taşıma
- Yeme bozuklukları
- Uyarılara aşırı duygusal reaksiyonlar verme

- Tekrar eden kendine zarar verme davranışları
- İntihar düşünceleri ve teşebbüsleri
- Kolay irkilme hali
- Cinsel bozukluklar
- Uyku bozuklukları
- Öfke patlamaları
- Kirlenmişlik hissi
- Başkalarından tamamen farklı olduğunu hissetme
- Kaybetmiş gibi hissetme
- Yalnızlaşma
- Geri çekme

4.1 DİJİTAL ŞİDDETİN KADINLAR ÜZERİNDE ETKİSİ

Dijital şiddetin ve şiddetin en çok mağduru olan gruptur. Dünya gündeminde de haber statüsünde en çok görülen kadına şiddettir. Kadınlar toplumumuzun en değerli parçalarıdır. Tüm dinlerde kadının kutsallığı anlatılırken Müslümanlıkta da kadına hakkında birçok hadis indirilmiştir. Bu hadislerin kadının toplumumuzdaki önemini, yerini ve konumunu belirlemiştir. Ayetlere örnek verecek olursak;

- Sizin en hayırlınız kadınlarınıza iyi davranan hayırlı olandır. (Müslim, Birr 149)
- "Kadınlara ancak kerîm olanlar ikrâm ederler (değerli olanlar değer verirler); onlara kötülük edenler ise leîm (kötü) kişilerdir. (İbn Mâce, Edeb 3; Ebû Dâvud, Edeb 6, Rikak 22, İ'tisâm 3; Müslim, Akdiye 11)
- Kadınların haklarını yerine getirme husûsunda Allâh'tan korkunuz! Zîrâ siz onları Allâh'ın bir emâneti olarak aldınız. (Salih-i Müslim)
- Sizin en hayırlınız, ehline karşı en iyi davrananızdır. Ben âileme en iyi olanıyım. (Kütüb-i Sitte, c. 17, s. 214)
- Mü'minlerin iman bakımından en kâmil/olgun olanı; ahlâkı güzel olan ve âilesine nâzik davranandır. (Nesâî, İşretu'n-Nisâ, 229; Tirmizî, İman hadis no: 2612)
- Eşlerinize yediğinizden yedin, giydiğinizden giydirin, sakın onları dövmeyin ve onları incitecek çirkin sözler söylemeyin. (Ebu Davud, Nikak, 40-41)
- Kadınlar erkeklerin, diğer yarısıdır. (Ebu Davud, Tahanet,94; Tirmizi Tahanet 827)
- Cennet annelerin ayakları altındadır. (Nesâî, Cihâd, 6)

- Dünya bir metâ'dır. Dünya metânının en hayırlısı sâliha kadındır. (Müslim, Radâ 64, hadis no: 1467; Nesâî, Nikâh 15)
- Kadınlara hayırhah olun onlara karşı hayır tavsiye ediyorum. Onlara hayırlı şekilde davranın. (Nikâh 79, Enbiyâ 1, Edeb 31, 85 Rikak 23; Müslim, Radâ 65, hadis no: 1468, Tirmizî, Talâk 12)

Müslümanlıkta kadına büyük önem verilmiştir. Türklük gelenek ve göreneklerinde kadını inceleyelim.

Dede Korkut Hikâyelerinde kadının tarifi dikkat çekicidir.

"Beri gel basımın bahtı evimin tahtı

Han babamın güveyisi

Kadın anamın sevgisi

Babamın anamın verdiği

Göz açıp da gördüğüm

Gönül verip sevdiğim

A Dirse Han,

Kalkarak yerinden doğruldun

Yelesi kara cins atına sıçrayıp bindin

Göğsü güzel koca dağa ava çıktın

İki vardın bir geliyorsun yavrum hani?" (Günay, Günay, 1997)

Manas Destanında ise kadın;

"Rüzgârda saz gibi sallanan", "pembe yüzlü", "su gibi

şeffaf çehreli", "kaz gibi uzun ve güzel boyunlu", "ince belli" olarak tarif edilir. (Günay, 1997)

Dede Korkut'ta Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı'nın eş olarak seçeceği kadında aradığı özelliklerde de yiğitlik, ataklık ve cesaret ön plandadır:

"- Baba, ben yerimden doğrulmadan o kalkmış, ayağa dikilmiş olmalı, ben Karakoç atıma binmeden o binmiş olmalı; ben kanlı kâfir eline varmadan o varmış, bana baş getirmiş olmalı.

Kanlı Koca'nın buna cevabı da ilginçtir:

“- Oğul, sen kız istemezmişsin, bir cılasın bahadır istermişsin”

Örneklerden de anlaşılacağı gibi Türklükte ve Müslümanlıkta kadının kutsallığı ve yüceliği verilmektedir. Günümüzde kadının değeri bilinmiyor şiddete maruz bırakılıyor sessiz kalınıyor. Eşleri en yakınları tarafından birçok kadın mağdur oluyor. Erkeğe göre kadın daha çok dijital şiddete maruz kalıyor. Dışarda rahatça gezmeyen kadın internet ortamında ve teknolojik ürünlerde de gezemiyor. Kadınlar sosyal medyalarında çokça tehdit almakta çokça şiddete maruz kalmaktadır. Dijital şiddet fiziksel bir şiddet olmasa da psikolojik baskısını kadınlar üzerinde kurmuş bir dünyadayız. Fiziksel şiddet olmasa da fiziksel şiddet bir merdiven basamağıdır. Psikolojik olarak da etkilenen kadınlar iş ve kariyer hayatlarında da çokça bu şiddetin etkisinde kalıyor. İşe giderken veya işte şiddeti uygulayan ile karşılaşmaktan korktuğu için olduğu karamsar ve psikolojik sorun onları bir bunaltının içine sokuyor. Evde kendini diğer bireylerden soyutlamaya kendini kötü hissetmesine yol açıyor. Şiddeti uygulayan sanal bir korsansa bile bu sefer kadın hiç görmediği tanımadığı kişiyi asla bulamayacağını düşünüyor. Kadının ifşası, uygunsuz mesajı, parası dijital şiddeti uygulayanın eline geçince çaresiz ve tek kalıyor. Yeterince destek alamayan kadın annesine, eşine veya yakınlarına anlatamayınca kötü bir psikoloji ile kararlar almaya çalışırken kendini çokça yıpratıyor. Bu tür insanlar karmaşıktan çıkamayıp intihara teşebbüs ediyor.

Kadınların uğrağı dijital şiddetler;

- Eski Sevgilisinin Fotoğraflarını İfşa Etme
- Fotoğraf, Video ve Çıplak Görüntüleri İnternette Başkalarına Gönderme
- Komşusunun Yatak Odasını Gözetleme
- Cep Telefonu ile Bacaklarını Kaydetme
- Fotoğrafçının Evlilik Resimlerini Vitrine ve İnternet Sitesine Koyması
- Ünlü Olmayan Kişilerin Mayolu Fotoğrafının Dergide Yayımlanması
- Cinsel İlişkiye İlişkin Görüntülerin Gizlice Kaydedilmesi
- Ses kayıtlarının paylaşımı
- İsrarlı şekilde telefon araması yapmak
- Yazışmaların paylaşımı
- Başka hesaplardan sürekli taciz

4.2 DİJİTAL ŞİDDETİN ERKEKLER ÜZERİNDE ETKİSİ

Erkeklerin uğradığı dijital şiddetler birazda kendi istekleri ile oluyor. Kişi bir hedefe kitleniyor maddi veya manevi kolay yoldan kazanmanın peşine düşerken tabii dijital şiddete maruz kalıyor. Eskilerden de günümüze kalan çokça güzel bir laftır “Bedava peynir sadece fare kapanındadır” diye ama insanlar sürekli bedava peynirin peşinde koşuyor. Bu yaş gurubuna göre değişebiliyor. İnsanlar çokça uygulamalara inanıyor ve güveniyor karşısındaki sanal korsanlara inanıyorlar. Korona virüs nedeniyle çoğu işletme ve firmalar e-ticaret usulüne hatta stoksuz satışların devrine geçildi. Artık birçok ürünü mağaza mağaza gezmek yerine tek bir site veya uygulama üzerinden alabiliyoruz. Lakin aynı ürün üzerinden farklı fiyatları sanal ortamda görmek mümkün buda dijital şiddetin geçmişten günümüze en çok uygulandığı durumdur. Sipariş ettiği ürünün bambaşka değersiz mizah sal bir üründe gelebiliyor. Bu durum yaşanmasa bile ürünün birebir benzeri gelebiliyor lakin gelen ürün orijinal bir ürün fiyatına tamamen sahtesi yan parça ürünler gelebiliyor.

Erkeklerin uğradığı dijital şiddetler;

- Erken para kazanma
- Partner bulma
- Erotik siteler
- Fake/Unknow hesapların dolandırma
- Tv / İnternet alışverişi
- Fake / Unknow hesapların dolandırması
- Oyun ve uygulamalardan dolandırma
- Sosyal mecradaki kişilere inanma
- Bahis siteleri
- Yazışma paylaşımı

Genel olarak erkekler kadınlara göre dijital şiddete yolun yolcusuyken düşebiliyor. Sosyal medyadaki çoğu reklam, kişi insanlara cazip gelip kandırılabilir. Bu şiddete tek uğrayan cinsiyet erkekler değil ama erkeklerin genellikle uğradığı dijital şiddetler bunlardır. Dijital şiddetlerde erkek evliyse evliliğini ve gelirine bekarsa ailesine ve gelirine zarar veriyor. Erkek uğradığı sanal korsanlara tabii dolandırıldıktan sonra bir

daha asla ulaşamıyor. Psikolojik olarak tabii kendini dolandırılmış küçük görmekte ve birey özgüven eksiliği yaşamaktadır.

4.3 DİJİTAL ŞİDDETİN ÇOCUKLAR ÜZERİNDE ETKİSİ

Günümüz çocuklar teknoloji ile birlikte büyüyorlar. Teknoloji ile birlikte büyüyen ilk kuşak Z kuşağıdır. Çocukların hayal güçleri yetişkin bir bireyden daha fazla ve detaylı çalıştığı için teknolojik ürünlerde çokça ilgisini çekiyor. Ebeveynler kimi zaman yemek yedirmek için kimi zaman çocuğu susturmak için bebek yaşıta eline telefonu veriyor. Aslında çocuklara yapılan en büyük zarar buradan başlıyor. Yedi yaşına kadar çocuk bir video kaydedici gibidir. Çevresinden, yakınlarından ailesinden ne görüyorsa çocukta onu yapmaya başlayacaktır ama aileler çocuklarına gösterdiği çizgi filmler onların gelişimini olumsuz yönde etkiliyor. Elbette çocukları geliştiren eğiten çokça çizgi film var ama bunlarda sürekli izlendiği zaman ve çizgi filmin hangi yaş grubuna hitap ettiğini bilmeden çocuklar izlediği için olumsuz etkileyebiliyor. Yaşı o çizgi film yaş grubunu aşmış bir çocuk bebek taklidi yaparken bulabiliyoruz. Telefonlardaki uygulama dükkanlarında çocuk kitlesi için birçok oyunlar vardır. Bu oyunların içinde çocuklara dijital şiddet ile tanışıyorlar. Çocuk oyunun içinde belli bir konuma ve seviyeye gelmek için belli bir miktarda para isteniyor çocuk uygulama dükkanına girip babasının veya annesinin kayıtlı banka hesabından paralar çekilmeye başlıyor. Bu süreç tüm aile için dijital şiddetin her yerde ve her kitleye olduğunu gösteriyor. Yaş biraz daha büyüdükçe internet sörfü yapan çocuk birey uygunsuz medya içerikleriyle karşılıyor. Kendi bedenini tanımaya fırsatı olmayan çocuğun başka bir beden görmesi onu istemsizce bir psikolojik yıpranmanın içine sokuyor. Çocuk birey gördüklerini ve yaşadıklarını ailesine anlatamadığı için bilgisayara ve telefona şüpheyle bakmaya başlıyor. Sanal korsancıların dijital şiddete uğrattığı en basit gruplardır. Günümüzde çoğu kısa video platformlarında dikkat çekmek amacıyla çocukların uğradığı büyük bir dijital şiddet vardır. Bu platformlarda çocuklar en yüksek beğeniyi almak ve yorumu almak için çabılıyor. Elbette bu uygulamayı kullanan sadece çocuklar değil ama en bilinçsiz sosyal platformları kullanan grup çocuklardır. Uygulamalarda canlı yayınlar açılıyor ve nakit paraya çevrilebilen ödüller için kendilerine çeşitli dijital şiddetler uyguluyorlar. Aslında bunu sadece çocuklara da yıkmamak lazım çünkü çocuk aileden ne gördüyse veya çevresindeki kişilerden ne gördüyse onu yapıyor. 7 yaşına kadar çocuk video kayıt sistemi gibidir çevresinde kim varsa onu taklit eder. Çocuklara toplum kurallarına öğretmeye çalışan ebeveyn kendini

toplum kurallarına uymadığı zaman çocuğa verilen ders tamamen boşa çıkıyor. Yetişkin bireylerin karakteri psikolojik yapısı çocuklara göre olgun ve oturaklı olduğundan çocuklar bu dijital şiddetten aslında çokça etkilenen gruptur. Günümüzde korona dönemi okulların uzaktan olmasıyla çoğu çocuklarda tablet, bilgisayar ve telefon gibi teknolojik ürünler var. Teknolojik alet kullanımı geçmiş kullanım yaş grubu geçmiş senelere göre çokça alt yaş gruplarına kadar indi. Çocukların oynadıkları oyunların yüksek çoğunluğu şiddet içerikli oyunlardır. Çocuklar gördükleri zararlı davranışları zararlı karakterleri kendince uygulayıp çok kötü bir şekilde etkileniyorlar. Video içerik yerlerinde her yaş grubuna hitap etmeyen içeriklerle çocuk olmadık bir yaşantının içerisine atılıyor. Televizyonlarda izlediği yüksek kurgu film veya çizgi filmlerden de etkilenebiliyor.

Çocukların uğradığı dijital şiddetler;

- Oyunlar ve uygulamalardan uğradığı dijital şiddet
- Oyunlardaki karakterleri kendilerine benzetmeleri ile
- Kurgusu yüksek videolar ile psikolojik etkilenmeler
- İstenmedik reklamların çıkması
- İzledikleri film ve çizgi filmler
- Her yaş grubuna uymayan içerikler

4.4 DİJİTAL ŞİDDETİN YAŞLILAR ÜZERİNDE ETKİSİ

Gelişen günü gününü tutmayan teknolojik değişimlere ayak uydurmak zor oldu. Bu değişimlere ayak uydurmaya çalışırken yaş olarak da öğrenim güçlüğü çeken yaşlı bireyler oldukça zorlanıyor. Teknolojiyi yakalamaya çalışırken teknolojinin mağduru oluyor. Birey istemediği anda istemediği bir konumda olabiliyor.

5.DİJİTAL ŞİDDET NEDENLERİ

Dijital şiddet farklı nedenler ile yapılabilir. Bunlar:

- Failin anonimliği
- İnternette erişebilir olması
- Suçun uzaktan işlenmesi
- Mağduru tanımamak
- Para kazanma güdüsü
- Özgüven eksiliğinin dışarı vuramama basite kaçma

- Hor görülme
- Dışlanmış hissedilme
- Cinsel arzu, istek
- Kazanamama duygusu
- Duygusal çöküntü
- Dış görünüş eksiği
- Beğenilmeme düşüncesi
- Kıskançlık

Dijital şiddet tamamen kolay ve uzaklıktan dolayı oldukça basit görülüyor. Kişi ekranın başında istediği şeyleri yazabiliyor, çizebiliyor. Rahat ve umursamaz olmasının en önemli sebeplerinden biride budur. Cesaret eksikliğini tamamen sanal ortama yansıtıyor.

6.DİJİTAL ŞİDDETİN HUKUKİ YAPTIRIMLARI

Dijital şiddete uğramış kişilerin her an her yerde saldırıya uğrama ihtimali çok yüksektir. Kişiler kendini savunması için ülkemizde hukuki yaptırımlar vardır. Kişi adalet için başvuracağı yerler şöyledir;

Kişi maruz kaldığı olayları anında hızlı bir şekilde ekran görüntüsü alırsa failin silmemesi halinde <https://portal.tnb.org.tr/Sayfalar/TespitHiz.aspx> adresi üzerinden Türkiye Noterler Birliği nezdinde oluşturulmuş portal ile paylaşabilir ve en yakın noterden onaylatıp belgeye dönüştürebilir.Eğer ki dijital şiddet uğradığınız mail, görüntü dosya vs. üçüncü kişilere ulaşılabilir bir paylaşım ise hemen önüne geçmek için 5651 sayılı İnternet Kanunu kapsamında katalog suçlarda düzenlenen durumlardan biri veya özel hayatın gizliliğinin ihlali söz konusuysa <https://www.ihbarweb.org.tr/> sitesi üzerinden Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna her saatte ücretsiz başvurulabilir. Bunların haricinde kişilik hakların ihlalinde direk olarak sulh ceza hakimine dilekçe vererek hukuki bir mücadele başlatabilirsiniz.6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun kapsamında en yakın polis ya da jandarma karakolu ile Cumhuriyet Savcılığına veya Aile Mahkemesine başvurularak ihtiyaç duyulan önleyici ve koruyucu tedbir kararları aldırılabilir. (SONGUR, 2004)

Başkasına ait ses veya görüntüleri ifşa etme gibi bir suç işlenmesinin cezası 2 yıl başlıyor 5 yıla kadar hapistir cezası veriliyor.Özel hayatı ihlal eden kısıtlayan her türlü yapının

kanununda bir yaptırımı vardır. En önemlisi dijital şiddeti uygulayan eş dahi olsa özel hayatın gizliliğini ortadan kaldıramaz. Kişinin sadece uzakta, başkalarıyla paylaşmadığı, bir evin içerisinde yaşadığı ve mahremiyetinden ibaret değil, herkesin bilmediği veya bilmemesi gereken tamamen kişiye özel hayat olayları ve bilgilerin tamamını içerir. Bu kanunlar içinde şahısların yakınlığı veya uzaklığı hiç önemli değildir. Bireyin özel yaşantısını ihlal eden görmek istemediği yerde habersizce paylaşıldığı her şey bu durumun içine girmektedir. Bugün bir sanatçının şarkısını izinsiz kullanmanın bile bir telif ücreti vardır. Bireyin özel fotolarını veya kişi için önemli gizli hiçbir şeyin paylaşımına göz yumulamaz.

- Şiddetin sadece fiziksel karşılaşılmayacağını bilin
- Psikolojik, fiziksel ve cinsel şiddet türlerini bilin.
- Şiddet durumunda asla kendinizi yalnız hissetmeyin.
- Şiddetin hiçbir türüsünü normalleştirmeyin.
- Rahatsız olduğunuz davranışta bulunan ve karşınızdaki kim olursa olsun dile getirmekten asla çekinmeyin
- Şiddete uğradıysanız ve bunu birine anlatmaktan asla utanmayın.
- Yardım istemekten çekinmeyin.
- En yakın EGM gidin ve ihbarınızı verin.
- Elinizde olan görüntü, mesajlaşma gibi verileri direk kaydedin.
- Yardım etmek ve yardım almaktan çekinmeyin.
- Kimseden utanmayın.

7.SONUÇ VE ÖNERİLER

Gelişen ve büyüyen dünyamızda teknoloji kullanımı giderek artmaktadır. Kullanıcılar artık istediği her türlü bilgiye internet üzerinden ulaşabiliyorlar. Pandemi döneminde de giderek artan ticaret uygulamaları ve siteleri çokça fazlalaşmıştır. Kullanıcı istediği ürünü hizmeti internet üzerinden temin edebiliyor hale geldi. Bu olayların iyi yönlü tarafları olduğu gibi kötü yönlü taraflarda bizi oldukça etkileyebiliyor ve fazlasıyla hazıra alışıyoruz. Geçmişteki insanlarla aramızdaki en büyük fark budur onlar vücudunu hor kullandıkları için cefasını çekiyor bizler ise her şeyi hazır aldığımız için vücudumuzu çalıştırmadığımız için hastalıklar ile boğuşuyoruz. Sanal platformlardaki her şeye güvenmeye başladık evlilikler, arkadaşlıklar bile bu platformlar üzerinde kurulmaya başladı. Eskiden teknoloji ile çok uğraşan kişiye asosyal derken şuan teknoloji ile uğraşan kişiye sosyal demeye başladık. Tabi ki teknolojiye uğraşmak kötü bir şey değil ama eskilerin deyimiyle her şeyin fazlası bir zaman sonra zarar vermeye başlıyor. İnternet üzerinden aldığımız ürün veya hizmete sonsuz bir güvenimiz oluyor tabii ki çoğu ticaret sitesi bunun için bir çözüm buldu ama güvencesi olmayan ürünlerde satılan ticaret siteleri var. Siteler çoğu zaman param güvende gibi bir uygulama gerçekleştirdi noter mantığında ürünü almadıkça parayı satıcının hesabına düşürmüyor. Siteler bu noktada bağlayıcılık yapıyor. Kullanıcılar kesinlikle yapması gereken en önemli ticaret prosedürü de param güvende ile e-ticaret yapmalarıdır. Diğer husus ise dijital şiddetin en çok etkilendiği cinsiyet grubu kadınlar için Amerika Birleşik Devletleri'nde uygulanan sabıkasında tecavüz, taciz olan kişileri haritada belirleyen bir internet sitesi tasarlanmış ve bu internet sitesinde o kişilerin fiziksel özelliğinden, fotoğrafına kadar görebiliyorsunuz. Bu tür sabıkalı kişiler kalabalık ortamlara asla giriş yapamıyor. Yeni tanıştıkları kişilere ben tecavüzden veya tacizden sabıkalıyım demek zorundalar. Bu çözüm onlara cidden yüz kızartıcı bir suç işlediklerini ve çevresinde yapmaya eğilimli kişilerin halkın içinden dışlama psikolojisiyle yapmamaya teşvik ediyor. Ülkelerde bunlarla ilgili hukuki yaptırımlar oldukça ağır olsa da tamamen caydırıcı olmuyor. Çözüm bireyi hapis atmakla bitmiyor hapise atılan kişilere kesinlikle zorunlu denetimli imzalı süreçte bir psikolog ile görüşmesi şart oluyor. Aile şiddet öyküsünü bir psikoloğun duyması gerekiyor çözüm noktası bulması gerekiyor. Çünkü suçlu çevresinde genç yaştan yaşadığı şiddet, taciz, tecavüz gibi eylemlerin öyküsü ile büyüyor. Yaşadığı psikolojik alt yapı kesinlikle incelenmelidir.

8.EKLER

Ülke	Mevzuatın Yürürlüğe Giriş tarihi	Hapis Cezası	Ayrıca para cezasının uygulanıp uygulanmadı ğı	Koruma / Uzaklaştırm a Tebiri	Diğer Tedbirlerin uygulanıp uygulanmadı ğı
Almanya	2007	Azam i 10 Yıl	Uygulanıyor	Uygulanıyor	Uygulanmıyor
Avusturya	2006	Azam i 1 Yıl	Uygulanmıyor	Uygulanıyor	Uygulanmıyor
Belçika	1998	Azam i 2 Yıl	Uygulanmıyor	Uygulanıyor	Uygulanmıyor
Danimarka	1933	Azam i 2 Yıl	Uygulanıyor	Uygulanıyor	Uygulanmıyor
Hollanda	2000	Azam i 3 Yıl	Uygulanıyor	Uygulanıyor	Uygulanmıyor
İrlanda	1997	Azam i 7 Yıl	Uygulanıyor	Uygulanıyor	Uygulanmıyor
İngiltere	2012 tarihli düzenlemeye göre				

Ciddi Korkuya yol açmayan hallerde		Azam i 6 ay	5000 Sterlin	Uygulanıyor	Uygulanmıyor
Ciddi korkuya yol açan hallerde		Azam i 5 yıl	Üst sınırı hâkim tarafından belirlenecek para cezası uygulanıyor	Uygulanıyor	Uygulanmıyor

Tablo 1 Israrlı takip olgusunun ayrı bir suç olarak kabul edildiği ülkelerde genel durum

Kaynak: (STALKING)

9.KAYNAKÇA

DR.RECEP DOĞAN (2018) Israrlı Takip (Stalking) Kavramı ve Suçu Ankara Barosu Dergisi,140.

<http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/ankarabarusu/tekmakale/2014-2/6.pdf>

GÜNAY (1997) Türk Kültüründe Kadın, Dergi Park,65.

<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/200479>

Müessese (2019) Akıl Fikir,2.

<https://akilfikir.net/her-10-kadından-7si-internette-kendini-guvende-hissetmiyor/>

OĞUZ POLAT (2020) ŞİDDET,KADIN Dergi Park,19.

Engelliye Yönelik Şiddet. Dergi Park,22.

Flört Şiddeti. Dergi Park,22.
Yaşlıya Yönelik Şiddet,21.

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/274326>

DAMLA SONGUR (2020) Hukuki Açıdan Cinseyete Dayalı Dijital Şiddet

İnternet Ortamına Maruz Kalınan Dijital Şiddete Karşı Hukuki Mücadele,3.

<https://kockam.ku.edu.tr/hukuki-acidan-cinsiyete-dayali-dijital-siddet-damla-songur/>

STALKİNG (2018) Ülkelerde Genel Durum

<http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/ankarabarusu/tekmakale/2014-2/6.pdf>

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı ve Soyadı: Tunahan Doğan

Doğum Tarihi ve Yeri:27.06.1997-Kırıkkale/Balışeyh

Medeni Durumu: Bekar

Yabancı Dil: A2 Seviyesinde

E-posta: tunahandogan@mail.com

Eğitim Bilgileri

Lise: Tuzla IMKB Teknik Meslek Lisesi

Lisans: Bayburt Üniversitesi

Mesleki Deneyim

İş Yeri: Tuzla SGK – Lise Stajı

SMMM ZÜBEYDE BAYRAKTAR-Üniversite Stajı

T.C.
BAYBURT ÜNİVERSİTESİ
T.R. BAYBURT UNIVERSITY

Güvenli Şehrin
Huzurlu Üniversitesi

www.bayburt.edu.tr

Bayburt.edu.tr

[@Bayburtedu](https://twitter.com/Bayburtedu)

[Bayburtedutr](https://www.instagram.com/Bayburtedutr)